

"Min definition på ett fritt samhälle är ett samhälle där det är tryggt att vara impopulär"
Adlai E. Stevenson Jr. (1900-1965)

Frihet vs multikulturalism

Tolerans och 'förståelse' får inte lämna utrymme för folkgruppsinterna kränkningar av individens rättigheter och friheter. Hukande är inte vidsynthet.

SAMHÄLLE

Medborgerliga rättigheter och skyldigheter ska gälla alla medborgare – utan 'kulturbundna' undantag för etniska och religiösa grupper med särbehandlingsönskemål. Det är kärnan i PER BAUHNS OCH DILSA DEMIRBAG-STENS viktiga upprop att inte i toleransens namn acceptera kränkningar av de friheter ett demokratiskt samhälle måste ställa upp på.

TILL FRIHETENS FÖRSVAR är en kritik av den normativa multikulturalismen. Vad denna är förklaras i första kapitlet: multikulturalism per se är att bejaka, utan värderingsdimension, att det i ett samhälle finns flera olika kulturer. Den normativa biten knyter enligt skribenterna samman påståendet om kulturell tillhörighet och identitet med antagandet om moraliska rättigheter och skyldigheter – här rör man sig i värderingarnas inexakta geografi.

Enligt den normativa kulturalismen är alla kulturer likvärdiga och det bör råda jämlikhet mellan dem. Fortfarande enligt denna utgångspunkt, bör medlemmarna i minoritetskulturer ges särskilda rättigheter eller friheter från skyldigheter, och lagstiftningen bör ta hänsyn till deras behov och vilja att bevara sin identitet.

Till detta anför skribenterna att den jämlikhet i rättigheter och skyldigheter som bör eftersträvas är en jämlikhet mellan individer och medborgare – inte mellan kollektiv definierade per kulturtillhörighet: staten ska inte tjäna gud eller traditioner, utan sina medborgare. Allas likhet inför lagen undermineras av särbehandling på basis av kultur eller religion, och den skapar via isolationism också klyftor mellan olika grupper och ökar motsättningarna mellan dem.

"Den medborgerliga friheten syftar till att ge människor bästa möjliga förutsättningar att skapa sig ett gott och meningsfullt liv efter eget huvud", sammanfattar skribenterna. "Däremot kommer samhället inte att acceptera att religiösa eller kulturella grupper med

Per Bauhn & Dilsa Demirbag-Sten:
TILL FRIHETENS FÖRSVAR,
NORSTEDTS,
176 S.

hot, tvång eller våld söker påtvinga individer inom eller utanför grupperna ett visst sätt att leva." Formuleringen borde kanske vara i konditionalis: det finns, vilket också framgår i boken, exempel på att samhället väljer att visa 'förståelse' hellre än att ta fajt. Att koppla ihop denna moderna tolerans, läs flathet, med att flirta med potentiella röstare är kanske att dra långtgående slutsatser. Eller?

Om man är tolerant är man logiskt emot intolerans, och borde följaktligen förkasta idén att intoleranta läror skulle vara likvärdiga med toleranta läror. Det förutsätter avståndstagande från könsojämlikhet, kroppsstympning, tvångsäktenskap, hedersmord och andra kulturella och religiösa hanteringar. Inte alla individer inom en kulturell eller religiös grupp applåderar manifesteringarna av dess värderingar.

Skribenterna tar också fram oroande exempel på hur medborgerliga friheter naggas i kanterna i hänsynstagandets namn, både via lagstiftning och självensur. Berömda kollisioner mellan yttrandefrihet och religion är Rushdie-affären, mordet på Theo van Gogh och Jyllands-Postens Muhammed-karikaty. Irland fick 2009 en lag mot att förolämpa religioner. Runtom i Europa stiftas eller bereds liknande lagar. RAGNHILD ARTIMO

Identitet, institutioner och socialt kapital

SAMHÄLLE

Susan Sundback & Fredrica Nyqvist (red.):
DET FINLANDSSVENSKA
SOCIALA KAPITALET,
SVENSKA LITTERATUR-
SÄLLSKAPET, 216 S.

Finlandssvenskarnas bättre hälsa, längre liv och större lycklighet än den finskspråkiga befolkningen har studerats grundligt och förklarats med Finlandssvenskarnas större sociala kapital. Starcka egna institutioner och nätverk ser ut att stärka en positiv identitet och känsla av tillhörighet som inte endast får sin näring ur den språkliga gemenskapen. I DET FINLANDSSVENSKA SOCIALA KAPITALET utreds de finlandssvenska parametrarna heltäckande ur sociologisk, socialpolitisk, folkhälsovetenskaplig, psykologisk och förvaltningssynpunkt. Verket är informativt och en ambitiös rapport om ämnet, men tämligen tungläst – knappast lockande för en bred läsekrets. I uppsåtet att servera läsaren allt, blir anrättningen ställvis träig.

RAGNHILD ARTIMO

Pakistan, en rör(l)ig bild

SAMHÄLLE

Bertil Ekenstén-Möller:
QUO VADIS PAKISTAN?
LITORALE, 203 S.

Återinförandet av demokrati i Pakistan 2008 har inneburit parlamentarisk demokrati endast till namnet; den praktiska makten utövas av armén, säkerhetstjänsten och utomparlamentariska krafter som klanerna och talibanerna. I detta kapriciösa läge är landets väg och val veritabla frågetecken. Observatörer talar om AfPak-krigs-teatern: faller Pakistan, faller också Afghanistan. Bertil Ekenstén-Möllers andra bok om Pakistan analyserar händelserna efter terrorattacken i Mumbai 2008 och de olika pakistanska aktörlägren, deras metoder och strävanden. I den pakistanska dynamiken har också de geopolitiska faktorerna och relationerna till grannstaterna en central roll. Boken är faktaintensiv och lätt att ta till sig genom Ekenstén-Möllers journalistiska och engagerade grepp. RAGNHILD ARTIMO